

Waterleidingwet en -besluit; juridische aspecten

Voordracht uit de 35e vakantiecursus in drinkwatervoorziening 'Europees milieubeleid en de gevolgen voor de waterleidingbedrijven', gehouden aan de TH Delft op 6 en 7 januari 1983.

Inleiding

Tien jaar geleden hield ik in deze vakantie-cursus een voordracht over de taak van de centrale overheid ten aanzien van de drinkwatervoorziening, in het kader van 'de openbare watervoorziening in de maatschappij van morgen' [lit. 1]. Toen stonden het Structuurschema Drink- en Industriewatervoorziening en het Tienjarenplan van de VEWIN in het middelpunt van de belangstelling. Deze onderwerpen hebben aan actualiteit nog niets ingeboet: een tweede Tienjarenplan is onderweg en het Tweede

MR. J. J. VAN SOEST
Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening
en Milieubeheer

Structuurschema, thans vergezeld van een Beleidsnota, zal wellicht nog dit jaar in de Tweede Kamer der Staten-Generaal worden besproken. Ik heb toen ook gewezen op de noodzaak tot het uitbreiden van de regelgevende en toezichthoudende bevoegdheden van de Rijksoverheid op dit terrein; een voorontwerp tot aanvulling van de Waterleidingwet was in een gevorderde staat van voorbereiding. Niemand kon toen vermoeden dat het wetsontwerp eerst op 2 juli 1982 bij de Tweede Kamer zou worden ingediend (Kamerstuk 1981-1982, 17488 [lit. 2]). Die geruime tussentijd is evenwel niet geheel ongebruikt verstreken; vooral door overleg met de VEWIN werd het wetsontwerp op essentiële punten gewijzigd. Dit betreurt ik allerminst, want zonder een goede samenwerking met de bedrijfstak van de openbare watervoorziening is een wettelijke regeling die zo sterk op het bedrijfsgebeuren ingrijpt naar mijn mening gedoemd om een dode letter te blijven.

Ik breng u dit alles in herinnering omdat het van belang is bij de bespreking van het thans aan de orde zijnde onderwerp, namelijk de herziening van de Waterleidingwet en het Waterleidingbesluit in het kader van een drietal richtlijnen van de Raad van de Europese Gemeenschappen.

De doelstelling van deze herziening is in wezen dezelfde als die van het zojuist genoemde wetsontwerp, namelijk de veiligstelling van een betrouwbare drinkwatervoorziening.

Het aangrijpingsvlak is echter geheel anders, namelijk niet de planning en de uitvoering daarvan, maar de bewaking van de waterkwaliteit, van de bron tot de verbruiker. Deze bewaking was reeds bij de inwerkingtreding van de Waterleidingwet en het Waterleidingbesluit in 1961 verplicht gesteld en voldeed, zoals ik in mijn voordracht in 1973 mocht

Schema - Overzicht van de instellingen van de Europese Gemeenschappen.

opmerken, ook toen nog redelijk. Daarna is echter de behoefte aan herziening snel klemmender geworden, met name als gevolg van de ontwikkeling van milieuhygiënische inzichten, die tevens de sterke toeneming van milieuvorontreinigingen duidelijker aan het licht brachten. Dit noodzaakt tot het vergroten van het aantal parameters waarvoor grenswaarden moeten worden gesteld. Ik teken hierbij aan dat reeds de deskundigen, die aan het eind van de jaren vijftig voor een zevental parameters in het Waterleidingbesluit grenswaarden invulden, zich bewust waren van de beperktheid van hun keuze. Tal van stoffen werden ook toen reeds als 'verdacht' aangemerkt, maar grenswaarden daarvoor in drinkwater konden wegens het ontbreken van gegevens uit toxicologisch onderzoek niet worden vastgelegd. Ook herziening van de analysevoorschriften werd als gevolg van de ontwikkeling van betere en snellere methoden urgent.

Men kan stellen, dat de Europese richtlijnen hier een doorbraak hebben geforceerd, die tot snelle actualisering van de wetgeving noopte. Hoe het wetgevingsproces zonder deze richtlijnen zou zijn verlopen, daarnaar kan men slechts gissen. Wellicht zou het trager zijn gegaan en hoogstwaarschijnlijk minder omvangrijk zijn geweest. Het gaat hier met name om de volgende richtlijnen: - de richtlijn van 16 juni 1975, nr. 75/440/EEG, betreffende de vereiste kwaliteit van het oppervlaktewater dat is bestemd voor de productie van drinkwater in de Lid-Staten (oppervlaktewater-richtlijn); - de richtlijn van 9 oktober 1979, nr. 79/869/EEG inzake de meetmethoden en de frequentie van de bemonstering en de analyse van het oppervlaktewater dat

bestemd is voor de productie van drinkwater in de Lid-Staten (richtlijn meetmethoden); - de richtlijn van 15 juli 1980, nr. 80/778/EEG, betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water (drinkwater-richtlijn).

Gelet op de betekenis van deze richtlijnen voor de Nederlandse wetgeving is het van belang om eerst iets over hun rechtsgrondslag en wijze van totstandkoming mede te delen.

Grondslag en wijze van totstandkoming van de richtlijnen

De richtlijnen berusten op het op 25 maart 1957 tot stand gekomen verdrag betreffende de oprichting van een Europese Economische Gemeenschap, waaraan Nederland van de aanvang af heeft deelgenomen. Blijkens artikel 2 van dit verdrag heeft de Gemeenschap tot taak, door het instellen van een gemeenschappelijke markt en door het geleidelijk nader tot elkaar brengen van het economisch beleid van de Lid-Staten te bevorderen de harmonische ontwikkeling van de economische activiteit binnen de gehele Gemeenschap, een gestadige en evenwichtige expansie, een grotere stabiliteit, een toenemende verbetering van de levensstandaard en nauwere betrekkingen tussen de in de Gemeenschap verenigde staten. Het is dus duidelijk dat in deze Gemeenschap economisch-sociale doelstellingen voorop staan. Sinds 1973 heeft de Gemeenschap zich echter ook belast met de uitvoering van programma's voor de bescherming van het milieu, op grond van de overweging dat een goede milieubescherming binnen nationale grenzen niet goed mogelijk is (denk aan de water- en luchtverontreiniging). Ook zouden milieu-eisen, door een nationale overheid eenzijdig opgelegd aan de industrie, de